

O OKOLIŠU - OPĆENITO

Dr Viktor Simončić,
samostalni savjetnik

VIKOS, Sisak, Hrvatska

Knin, 23.-24.04.2018.

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDovi

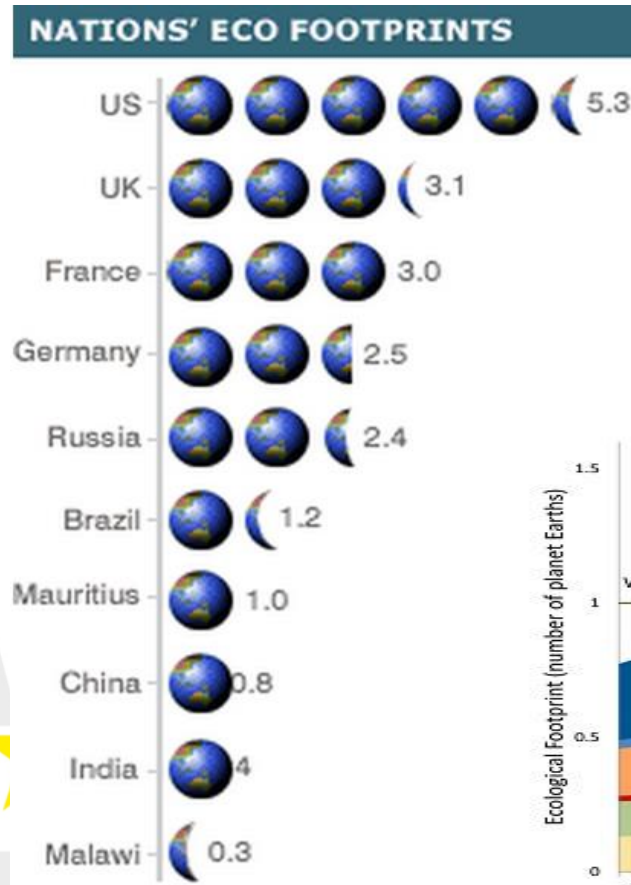

E
S
F UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj ovog materijala isključiva je odgovornost Udruge VISOKI JABLANI.

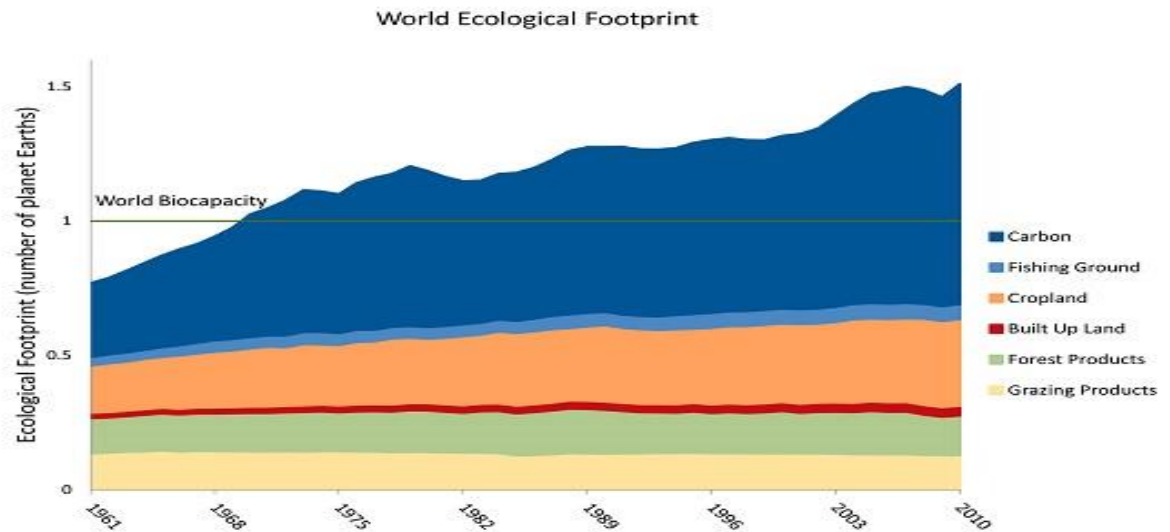
Živimo u svijetu neravnomjerne potrošnje „svijeta”

Excessive consumption of resources

U prosjeku trošimo 1.5 više „svijeta” no što stoji na raspolaganje

Kada bi svi trošili kao stanovnici SAD trebali bi 3.5 više „svijeta”

Živimo u svijetu tehnološkog razvoja

- Prva računala za izračunati „3 x 3” bila su nekada velika kao manja soba
- Prvi kopirni aparati prije 45 godina –jedna kopija 1-2 minute
- Mobilni telefoni
- Internet – Umrežavanje – Sve informacije dostupne svima
- Što će biti sutra?

Živimo u vremenu neočekivanih promjena

Tko bi još prije 20-30 godina mogao predvidjeti da će..... :

- Kina postati ekonomski lider
- Mobitel i računala imati skoro svaki pojedinac
- doći do raspada blokova, pa i Jugoslavije
- afro-amerikanac biti predsjednik SAD
- “Facebook” postojati i imati stotine milijuna korisnika
- **Da će klimatske promjene postati realnost**

Tko zna što će biti za 10 godina:

- S promjenama u arapskom svijetu i valom izbjeglica
- s korištenjem nuklearne energije poslije tsunamia u Japanu

Živimo u društvu gramzljivih

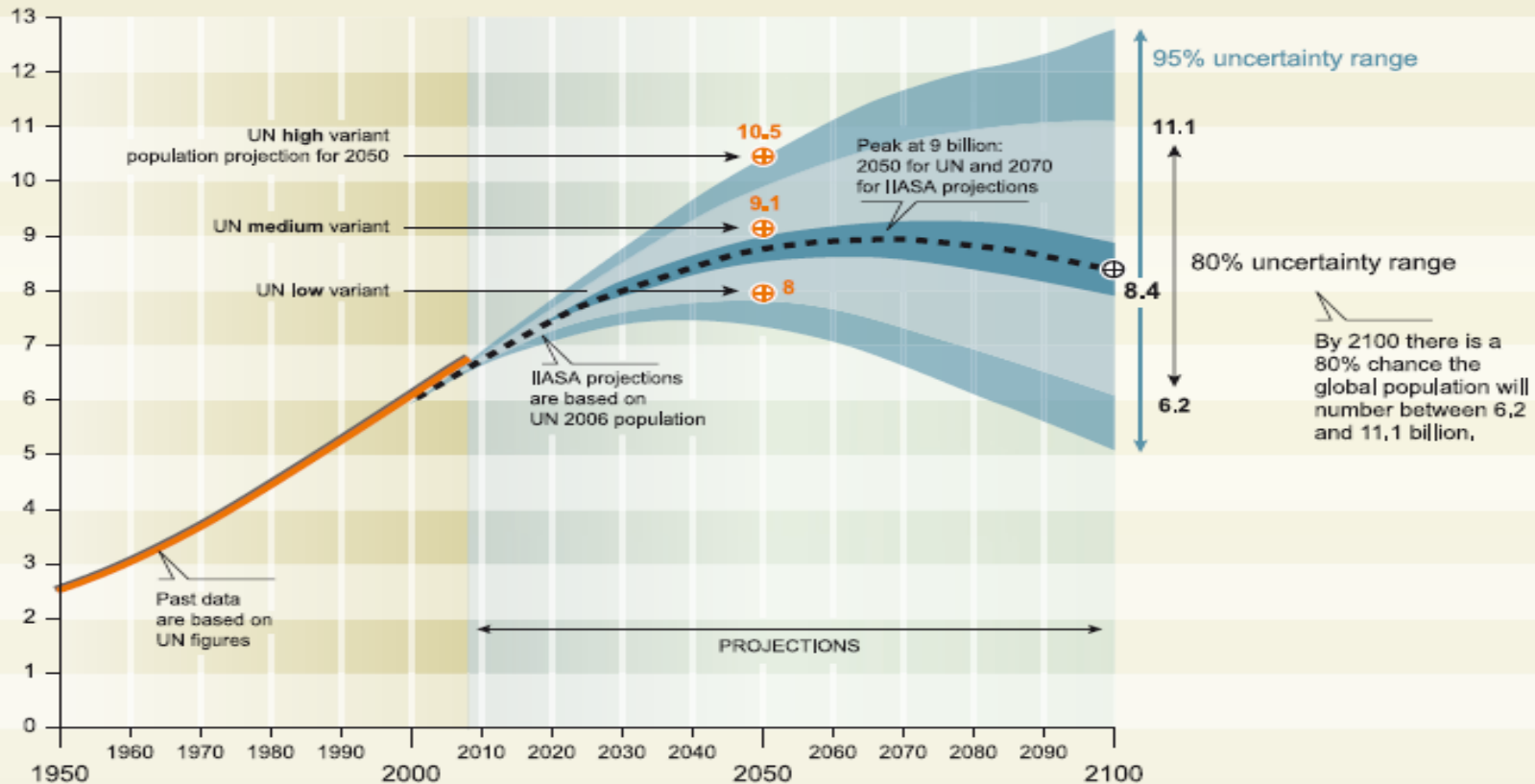
- 2010. godine 388 najbogatijih pojedinaca imalo jednako bogatstvo kao i najsiromašnija polovica čovječanstva. 2011. godine 177, 2014. njih 80 i u 2015. samo 62.
- Tko će biti onaj koji će raspolagati cjelokupnim bogatstvom?

VIDIMO LI ŠTO DOLAZI?

World population projections

IIASA probabilistic projections compared to UN projections

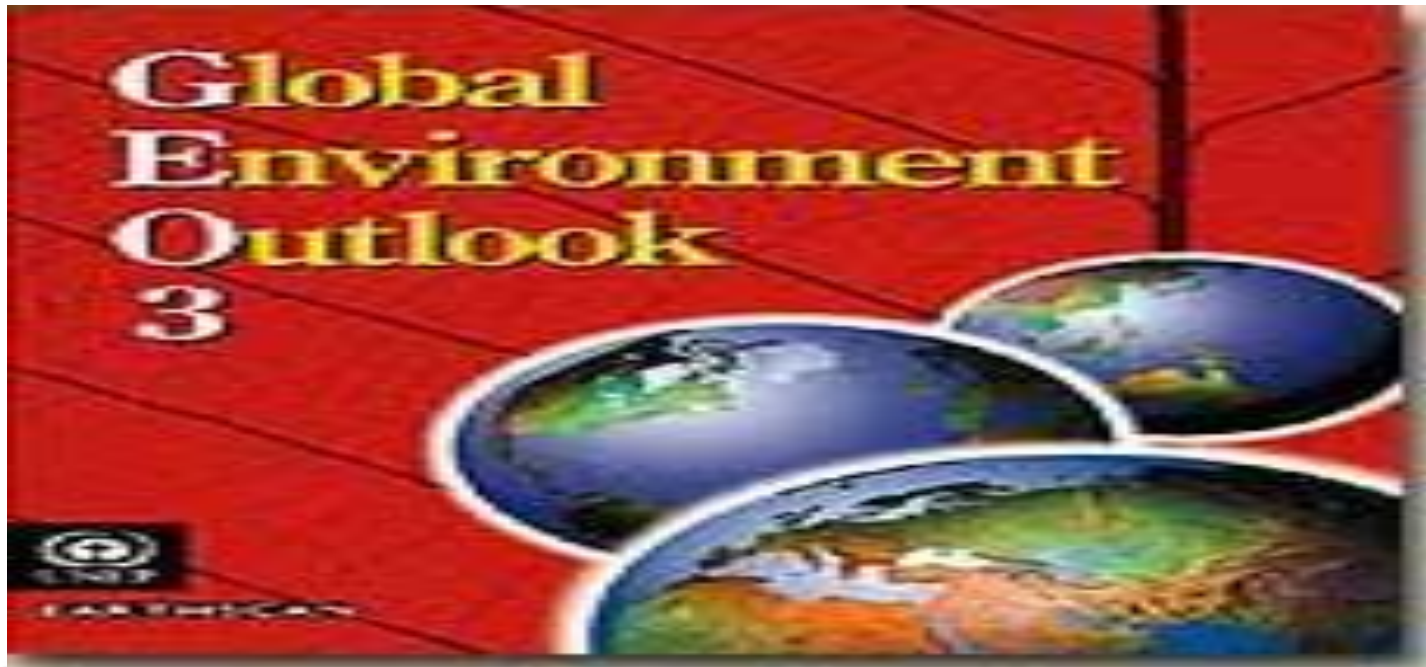
World Population
Billions

MOGUĆI SCENARIJI

GEO 3 Scenarios 2002 - 2032 (UNEP 2004)

Markets First

Security First

Policy First

Sustainability First

KOJI JE DANAŠNJI SCENARIJ?

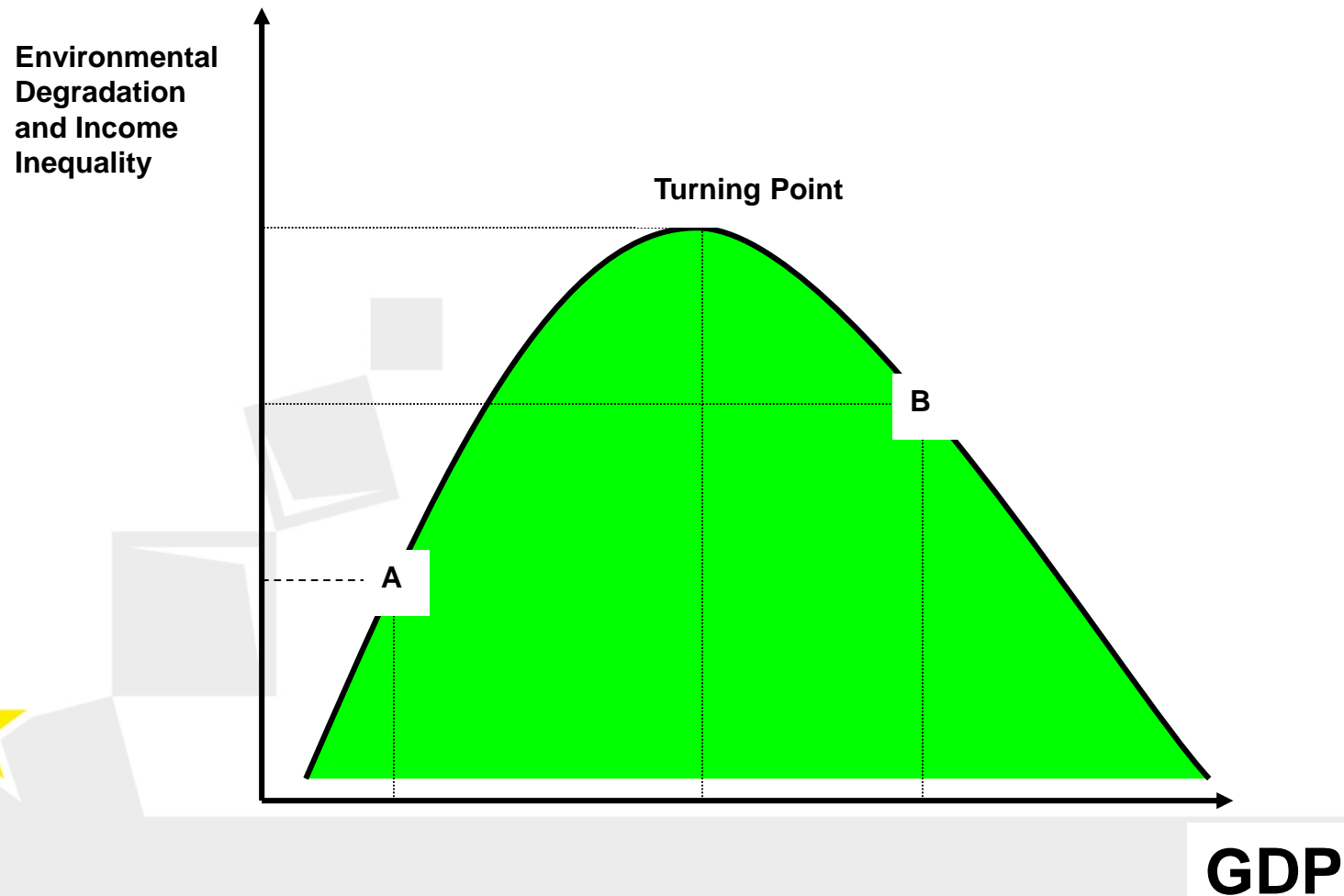
WHAT IS THE CURRENT SCENARIO?

- Skup scenarija koje nameću jaki:
- Slabijima se nameću stroga pravila „tržišta”,
- koriste se „politički mehanizmi” za osiguranje snage tržišta,
- bogati rade na svojoj „sigurnosti”,
- a stalno se priča kako težimo održivom razvoju

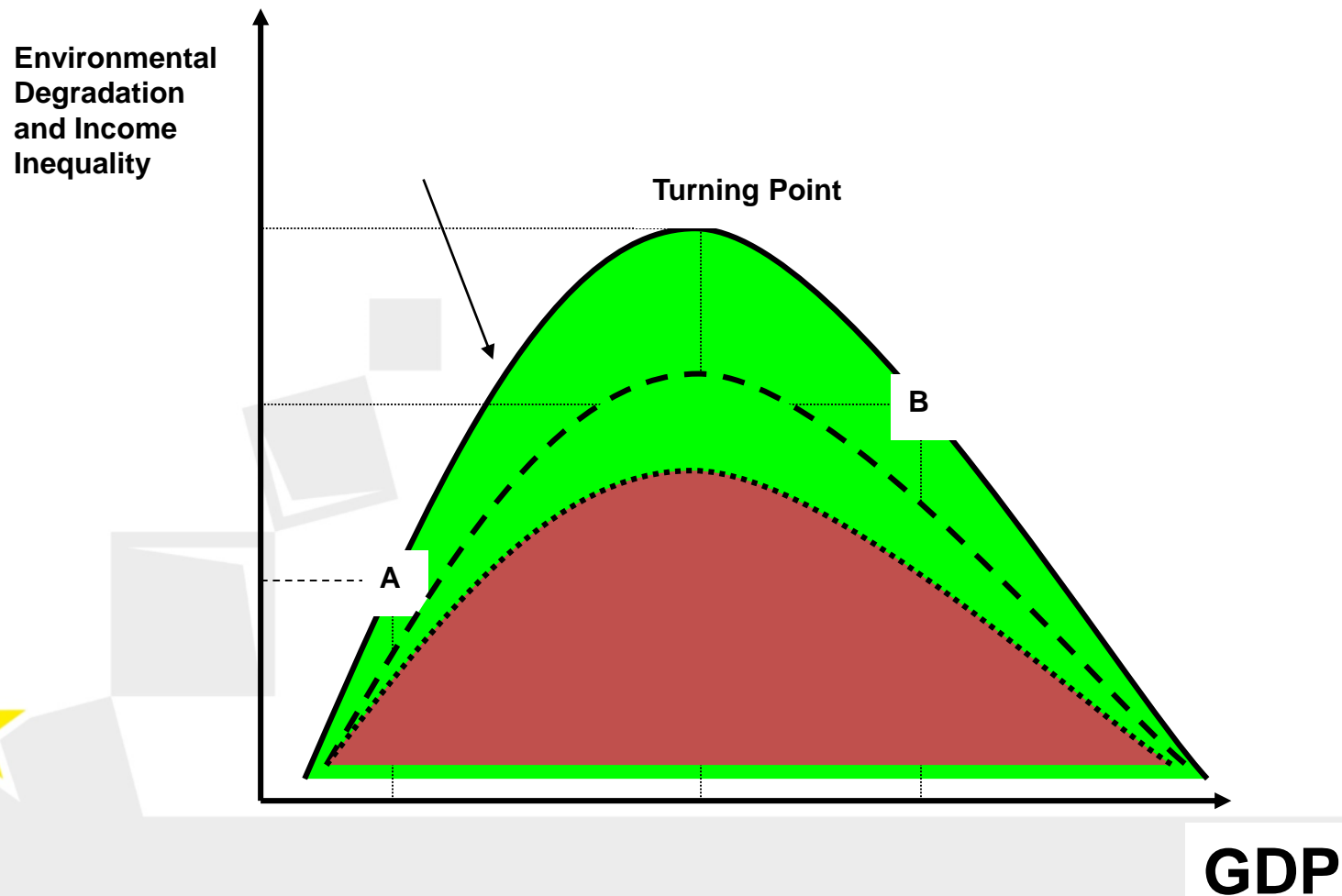
Svi bi se trebali razvijati po principima održivog razvoja!

- **Razlike u GDP među bogatima i siromašnima su veće od faktora 500**
- Nominalni prihodi po stanovniku 2011:
- **Luxembourg preko \$113.000,**
- Njemačka nekih \$ 44.000,
- Slovenija oko \$ 24.000,
- **Hrvatska \$ 14.000,**
- Somalija samo \$ 200.
- **Da li je održivi razvoj „apsolutna kategorija?**

Environmental Kuznets Curves

Environmental Kuznets Curves

ZEMLJA i OKOLIŠ

- Ako 100 milijuna godina života Zemlje pretvorimo i 1 godinu ljudskog života onda bi Zemlja imala **46 godina**
- Na toj vremenskoj skali:
 - Prije **8 mjeseci** su izumrli **dinosauri**
 - **Čovjek** se pojavio prije **7 dana**
 - **Narušavanje okoliša je započelo prije 3 sekunde**

- Svake godine nas ima 100 milijuna više
- Od 1,6 milijardi početkom stoljeća danas nas ima više od 7.5 milijardi
- Broj stanovnika će se predvidivo stabilizirati na nekih 10 milijardi
- Samo s gledišta porasta stanovništva količine obradivog tla pale s 0,52 1950. na 0,32 1980

- Gubitak tla erozijom je 0,7% godišnje
- Gubitak 1cm površinskog tla smanjuje prinos žitarica za 3%
- Tlo se iscrpljuje, pa je količina umjetnog gnojiva zadnjih tridesetak godina porasla s 5 na 26 kg/stanovniku, a da bi se pri tome za 3,5 puta smanjio prinos žitarica po jedinici upotrijebljenog gnojiva

- Za tonu žitarica se troši 163 litre ekvivalentne nafte – 2,5 puta više nego 1950.
- Potrošnja energije je porasla 12 puta u zadnjih 100 godina
- Svaki stanovnik proizvede 0,5-1,8 kg otpada dnevno i ispusti 50-200 l otpadnih voda

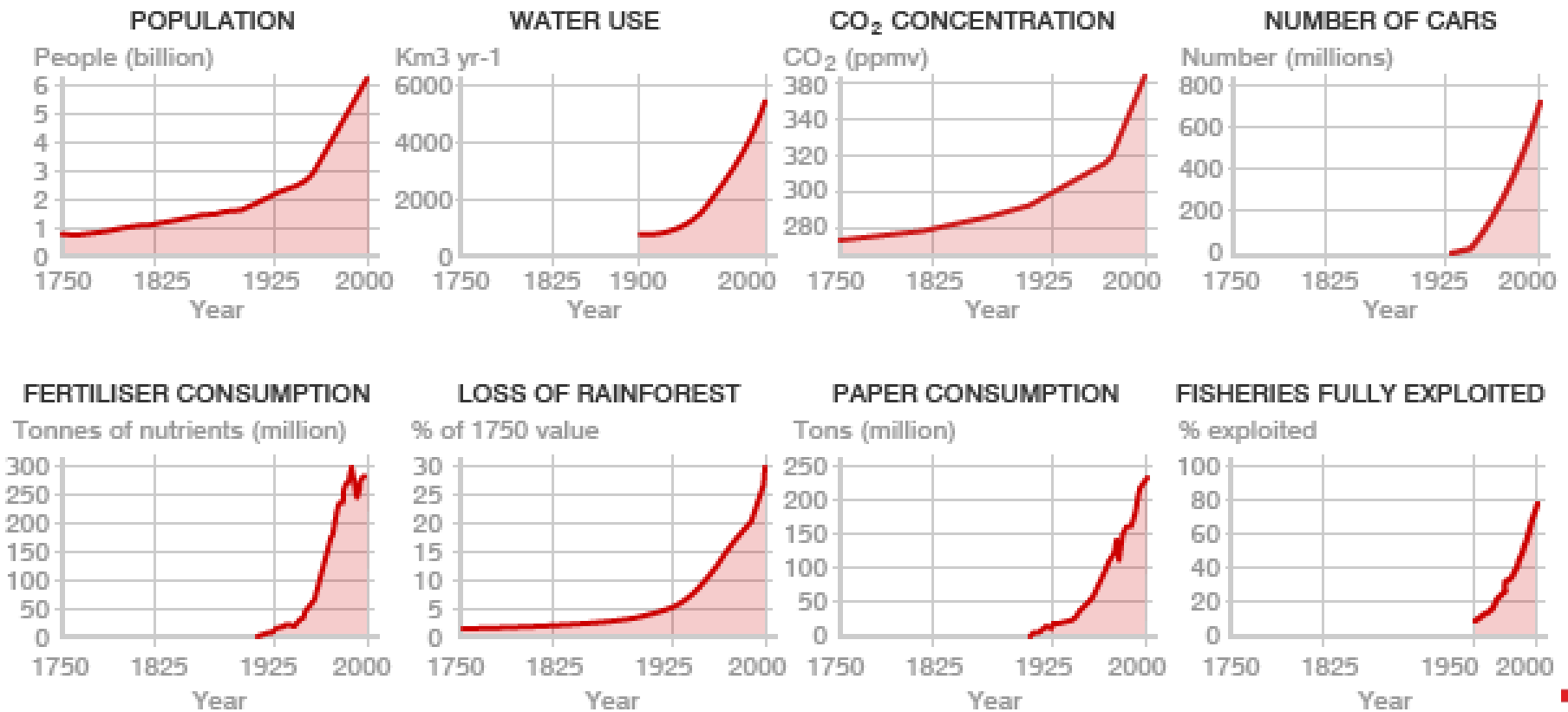
BIOGEOKEMIJSKI CIKLUSI

- Antropogeni doprinos u kruženju:
 - Sumpora 13,3 – 50%
 - CO₂ 4%
 - Cinka 23 puta
 - Bakra 14 puta
 - Kadmija 20 puta
 - Olova 333 puta

PREHRAMBENI LANAC

- Bioakumulacija:
- Cd u određenim biljkama može biti 5,3 puta veća od one u tlu, a Pb 2,3; Afinitet Hg je 0,05 a As 0,3
- Neki akvatični organizmi akumuliraju Hg i 100 puta više nego u moru

Živimo u svijetu koji se mijenja!

SOURCE: International Geosphere-Biosphere Programme (Steffen et al 2004)

Umjesto zaključka

- Na pitanje kako oslabiti, postoji jedan jedini odgovor, treba manje jesti.
- I na drugo pitanje kako doći do para, odgovor je cinično jednostavan: treba raditi.
- Ovako logični i jednostavni odgovori nisu popularni.
- Njih daju oni koji se prave da nisu razumjeli pitanje.

- Jer pravi smisao tih pitanja glasi: Kako oslabiti a ne odricati se jela, i kako doći do para ne radeći, i kako položiti razred ne učeći i kako postići nešto u životu ne trudeći se? **To se traži.**

- Bilo bi dobro da tu postoji neki štos, neka duhovita caka i rješenje.
- Prokleta neka pamet koja na laka pitanja daje tako teške, nemoguće odgovore.
- **I KAKO ONDA BITI ODGOVORAN DO ZAHVATA U PROSTORU? KAKO OČUVATI OKOLIŠ ZA GENERACIJE KOJE DOLAZE?**

SVATAKO TREBA DATI SVOJ DOPRINOS!

“Ako misliš da možeš, možeš.

Ako misliš da ne možeš, u pravu si.”

Henry Ford

Hvala na pažnji!!!

Europska unija
"Zajedno do fondova EU"

EUROPSKI STRUKTURNI
I INVESTICIJSKI FONDOVI

UČINKOVITI
LJUDSKI
POTENCIJALI

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda.
Sadržaj ovog materijala isključiva je odgovornost Udruge VISOKI JABLANI.

